

JURNAL

PENTRU PESHINDIREA MĂȘINĂRII NATURALE ȘI ESACTE, ÎN TOATE CLASELE.

Pedișeats

de

PROFESOR DOCTOR IULIU BARASH.

№ 6.

(Anul al 2-lea)

București

Februarie 8, 1857.

Копиридера: Струцѣ и Казарѣ, Іліана попѣларѣ.

Струцѣ и Казарѣ.

Între animalele care erau ns nșmaî kșno-
skete dar și vestite la nașionile antice, ūiran-
tika pasșre nșmitș *stpsuslș* (struthio-camellus,
l'autruche) жоакъ знș полș foapte însemnatș.
Keapș în timpelș Biblicei, oamenii ns nșmaî kb aș
mtiștș, kb strușelș trșește în demșptele Africiei,
dar se vede kb aș kșnoskștș și natșra lșii, și elș
a serbitș în poezia lorș, drentș imajinș și para-
bolș. Astș-feliș se vaitș profetșlș zikindș « keapș
strușelș în demșpte, are milș de psii sșii, dar
popolșlș meș, znș tiranș nemilostivș ». Alș datș
kșndș voemte a esșpima o strșpape tape jalmi-

kb și înfiorștoape adșce drentș esemilș glasșlș
strușelșii ш. ч. л. .

Înt'adevșrș ns e de mirape kb oamenii
cei mai primitivi aș avștș kșpiozitate a stșdia
aveastș pasșre; kbci ns nșmaî kb este pasșrea
cea mai ūirantikș dintpe toate pasșpile, dar este
cea mai kșpioasș întpe dinșele. Keapș natșralistii
moderni zikș: kb strușelș este o pasșre estșpior-
dinarș, care are în sine o kombinagisne de
pasșre, de elefantș și de kmilș, (de așcea
și nșmipea lșii Struthio-camellus).

Întokmai prekșmș elefantșlș este anima-

лэл чөл май mare динте анимале мамифере, (първтоаре де циде) аша ми стръдлэ интре пъсърї; апої іаръші інтокмаї прекъмъ къмила, знъ анималъ цїрантїкъ, к'знъ рїтъ лънгъ, къ капълъ мїкъ, este destinatъ a трїї в demerтеле nisinoase але Афричеї ми змълъ аколо к'о іздеалъ foarte mare, пе кїндъ знъ алтъ анималъ с'аръ фї къфндатъ аколо, asemenea ми стръдлэ. Елъ змълъ в demerтеле nisinoase але Афричеї къ о іздеалъ аїта де mare, в кїтъ калълъ арабескъ чөл май violentъ, нъ поате с'лъ ажънгъ. Елъ аре арїнї ка пъсърїле дар сїнтъ аша де мїчї в кїтъ нъ се поате сервї къ дїнсе ле ла своръ; нїчї о пасере н'аре сурїнчене афаръ де стръдъ; тоатъ констръкциїнеа интерїоръ а ачестеї пъсъре, ара-тъ къ патъра а врѣтъ съ продъкъ о сїнцъ интермедїаръ интре пасерї ми патърпеде, о сїнцъ компъсъ д'о пасере, д'знъ елѣfantъ ми д'о къмїлъ. Еатъ кърїозїтатеа ачестеї пъсере! Еатъ де че ачестъ пасере а жъкатъ знъ ролъ аша де mare в tradїциїне ле понъларе але Арабїлоръ ми але тѣлоръ пополїлоръ орїенталї. Съ стѣдиемъ акъмъ май д'апроане патъра ачестеї пъсере.

Стрѣдлэ локъеште в чеа май mare парте а Афричеї; внсъ паръ се ара-тъ в църїле каре сїнтъ псе в партеа орїенталъ а демертелоръ Арабїеї, (в локълъ ачеста ми в тотъ архїпеларгълъ indianъ се ара-тъ пасъреа Kasuar, десне каре vomъ ворбї май ла вале). Елъ аре о мърїме де 6, 7 пїнъ ла 8 ми кеаръ 10 пїчїоаре; адекъ, цїндъ капълъ сѣ в сѣсѣ, трече кїте одатъ мълъ neste мърїмеа омълъї чөлї май mare. Ачестъ капъ е foarte мїкъ в рапортълъ мърїмеї корпълї (нъмай 1/20 парте) окїї сѣї сїнтъ пшїї астъ-felїѣ, къ vede къ амїндої д'о датъ ачеламї лъкръ (о импрежъраре каре о рѣсїмъ нъмай ла омъ ми ла пѣдїне анимале сѣперїоаре) ми аре сурїнчене асъпра окїлоръ. Лїмба са е гроасъ ми кърпоасъ, внсъ нъ е в stare а сїмцї вр'знъ рѣсѣ; елъ аре нъмай до-ъ децете ла fie-каре пїчїоръ, (пїчї о пасъре н'аре май пѣдїнъ де кїтъ 3 децете), арїнїле сале сїнтъ foarte скърте в рапортълъ корпълї, в кїтъ стрѣдлэ нъ поате сѣ своаре пїчї сѣ се внаде кїтъ де пѣдїнъ в аеръ. Ла fie-каре дїнтр'ачесте арїнї аре ка знъ нїntenъ (éperon) foarte таре ми foarte аскъдїтъ, каре devїне пентрѣ дїнсълъ о армъ таре ми пѣтерпїкъ. Кеаръ в рапортълъ имѣрѣкїмїнїтеї кор-

пълї, стрѣдлэ се deosebїше май де toate челе-лате пасере, къчї пенїле ми флѣїї сѣї аѣ о formъ deosebїтъ; колоареа рїтълї ла маскълъ е nearъ, лѣчїоаре, amestecatъ къ чева алѣѣ, femела аре колоаре ченъшїе. Este къноскътѣ къ пенеле алѣе але стрѣдлэї де ла сїпъркълъ арїнїлоръ сїнтъ foarte предъїте, пентрѣ фрѣмъседеа ми парїта-теа лоръ ми внтревінцате ка ornamentъ ла капелеле дамелоръ ми ла касчеле мїлїтаре.

Еатъ ачееа че рапортъ знъ кълѣлоръ дїн зїмеле поастре, каре а кълѣторїтъ мълтъ тїмнъ в Африка, ми а лѣатъ парте де мълте орї ла вїна-реа стрѣлоръ:

Н'амъ пѣтѣтъ, зїче елъ, сѣ алѣ esaktъ ла че вїрстъ поате сѣ ажънгъ стрѣдлэ, внсъ амъ азїтѣ къ трѣшїте пїнъ ла 30 де анї.

Стїрареа лѣї аре о mare асемънаре къ ачееа а лѣлїї. (Амъ зїсѣ май сѣсѣ къ пентрѣ ачестъ стїраре, стрѣдлэ ера vestїтъ в антїкї-тате; кеаръ нъмїреа лѣї в Бїбїе, адекъ: Іаано в семнеазъ « стїрѣторїѣ »). Елъ скоате ачестъ гласъ вфїорѣторїѣ демїнеаца ми кїте одатъ поан-теа.— Пѣтереа лѣї е чева estraordinарїѣ; къчї о ловїтъръ а лѣї къ пїчїорълъ (елъ bate внаїнте), поате сѣ омоаре нъ нъмай знъ кїїне с'аѣ знъ боѣ, чї кеаръ о Нуенъ, знъ Пантеръ ми алте феаре сълѣатїче.

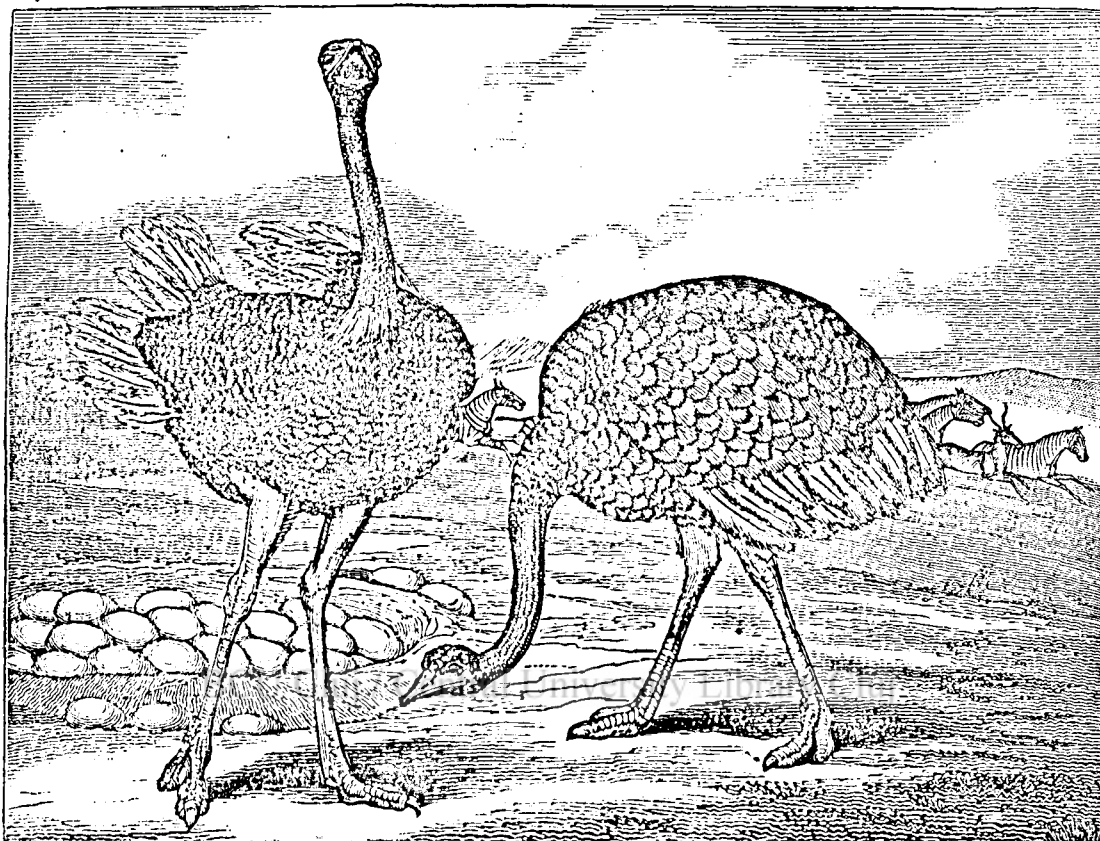
Стрѣдлэ este foarte исте в змълетълъ сѣѣ; нъ е нїмїкъ пентрѣ дїнсълъ сѣ треакъ neste калълъ чөл май исте. Дар ла импрецїзърї май сѣрїоа-се ми дакъ нъ цїне мълтъ, іздеала лѣї devїне къ тотълъ estraordinаръ ми де мїраре; къчї атънчї стрѣдлэ стрѣбате втр'о жъмѣлате де мїнѣтъ снацїѣ д'о мїлъ енглѣзъ! Кїндъ се вїтъ атънчї чїне-ва ла пїчїоареле лѣї, се паре къ нъ атїнгъ пѣмїн-тълъ, апої снацїѣлъ внтре дѣоє пасърї нъ е атънчї май мїкъ де кїтъ 12—14 пїчїоаре. Че сѣлѣтърї es-траordinаре! D. Adanson зїче, къ а възѣтъ знъ стрѣдъ пѣртїндъ пе снареа лѣї, дѣої оаменї къ-лърї ми елъ фѣде ашеа де таре, в кїтъ а лѣ-сатъ знъ калъ арабескъ мълтъ вндѣрѣтѣ.

Нѣтрїмїнтълъ стрѣдлэї в stareа сълѣатїкъ, консїстѣ в веѣетале, внсъ е де мїраре къмъ 'шї 'лъ рѣсеште елъ тотъ д'азна, къчї де мълте орї лѣї рѣсеште чїне-ва в нїмте демерте нїсїноасе д'о внтїндере именъ, десноїате де орї че фїпе де іарѣѣ. Тотъ дїн ачестъ казъ зїкъ Арабїї, къ стрѣдлэ нъ веа анъ пїчї одатъ; адеврѣл este,

интелигентней стрѣцалѣ, сѣнтѣ foarte diverse: знѣ зикѣ, кѣ е foarte стѣnidѣ (prostѣ) не кѣндѣ алѣи зикѣ кѣ е интелентѣ ши виклеанѣ. Амѣндѣоз опѣниѣне, де ши се наре кѣ сѣнтѣ контрапѣи, тотѣ сѣнтѣ адеврѣате амѣндѣозѣ, инѣт се рапортѣ ла диферите стѣрѣ але стрѣцалѣ, ѣн стѣреѣ сѣлѣбатикѣ ши чеѣ domesticѣитѣ, адекѣ: ѣн стѣреѣ domesticѣитѣ, кѣндѣ а нердѣстѣ либерѣтѣтеѣ, стрѣцалѣ се инфѣциѣеѣзѣт кѣ

Стрѣцѣл (Struthio-Camellus, L).

знѣ animalѣ foarte стѣnidѣ ши лѣнѣшѣ, дар ѣн стѣреѣ натѣралѣ сѣлѣбатикѣ, кѣндѣ се бѣкѣрѣ де либерѣтѣтеѣ са, стрѣцалѣ еѣте акѣивѣ, виклеанѣ ши греѣ де принѣсѣ. Апоѣ ши мѣтрѣмѣа капѣлѣи сѣѣ фѣче кѣ елѣ vede de депѣрте, кѣнд се апрѣние вр'знѣ перѣколѣ. Аѣеѣстѣ чѣркѣмѣстанѣѣ аѣ фѣкѣтѣ кѣ кѣарѣ вѣнтѣлѣорѣи чеѣ маѣ мѣрѣ ѣн Африкѣ, не принѣдѣ ѣн виѣѣѣ лѣрѣ мѣлѣи стрѣцѣи. (Ва зрѣма).

Цѣиѣна попѣларѣ.

Леѣуѣсѣне II.

Домѣилѣорѣ!

Сѣнтѣ знѣи ѣамѣнѣи кѣре депѣрѣѣзѣскѣ шѣиѣнѣѣ Dieteticѣи, кѣре сѣнтѣ инѣтр'ѣ инѣѣиѣлѣ, дакѣ еѣте де тѣрѣвѣинѣѣ ши де фѣлѣосѣ, кѣ сѣ консерѣвѣмѣ ши сѣ десѣволѣтѣмѣ шѣиѣнѣѣ сѣнѣтѣѣѣѣи.

Сѣнтѣ алѣи кѣре ворѣ сѣ fie сѣнѣтѣомѣи, дар не ворѣ сѣ жѣртѣеѣскѣ нимѣкѣ нентѣрѣ сѣнѣтѣѣѣ!

Сѣнтѣ знѣи ши foarte мѣлѣи дѣн ноѣ, кѣре не сѣнтѣ сѣнѣтѣомѣи ши не'лѣ шѣиѣѣ, фиѣндѣ абсѣрѣпѣиѣи принѣ окѣпаѣиѣнѣле лѣрѣ дѣн тоѣте зѣлѣе; нѣнѣ кѣндѣ рѣѣлѣ е мѣкѣ, не пѣтрѣнде сѣмѣѣреѣ лѣрѣ, кѣре ши еѣ асѣмѣнеѣа фиѣндѣ окѣпѣѣтѣ кѣ алѣ обѣжѣктѣ, не сѣмѣте. Тѣкѣмаѣ кѣндѣ рѣѣлѣ а жѣнѣсѣ ѣн кѣлѣме кѣндѣ неѣмаѣ е сѣкѣпарѣ принѣ нѣи'ѣ окѣпаѣиѣне, тѣкѣмаѣ а-

тзпчї пѣтимашї афлѣ къ сїнтѣ волнавї, нѣ д'акѣмѣ чї де мѣлтѣ тїмнѣ, атзпчї їнчепѣ а їнгрїжї де вїндекареа рѣхлѣї, дар їн дешертѣ фїїндѣ—къ акѣмѣ е преа їпрїзї; ачешї оаменї 'шї аѣ прескѣрлатѣ вїаѣа, фїїндѣ—къ аѣ прївїтѣ преа пѣгїнѣ ла їнтре-цїмеа еї.

Сїнтѣ алцїї іпохондрїошї каре, дїн контра, ка к'ѣнѣ мїкроскопѣ се зїтѣ неїнчетатѣ ла стареа їнтерїоартѣ а корпѣхлї лорѣ шї челѣ маї мїкѣ лѣкрѣ неовїчнїтѣ че обсервѣ їнтр'їншїї її сперїе; чеа маї мїкѣ недїспозїцїїне лї се паре къ кѣрїндѣ ва лѣа нїште дїмесїїнї цїгантиче шї ка devenї о боалѣ перїкѣлоасѣ. Дѣпѣ кѣмѣ зїче проверѣхлѣї, се темѣ ка сѣ нѣ се їнече їнтр'ѣнѣ пахарѣ къ апѣ. Ачештѣ іпохондрїе, нѣ нѣмаї къ їнтрїстеа-зѣ вїаѣа шї о змїле къ амѣрѣчїїне, дар естѣ шї казѣа дешволтѣрїї знора боале греле шї се-рїоасе; фїїндѣ—къ їмацїнацїїнеа аре о нѣстѣре маре азѣпра стѣрїї стѣнѣтѣдїї ноастре, прекѣмѣ о вомѣ vedeа алѣ датѣ. Ачешї оаменї сїн-гѣрїї 'шї прескѣртеазѣ вїаѣа, фїїндѣ—къ прївескѣ преа мѣлтѣ ла стѣнѣтатеа лорѣ.

Dietetika ne пѣне їн мїжлокѣхлѣї ачештїї дѣоестремїтѣдїї, фїїндѣ—къ еа не їнваѣѣ а прѣдїї стареа нормалѣ, (стѣнѣтоасѣ) шї аномалѣ (волнавѣ) а фїе—кѣрїа органѣ дїн корпѣхлѣї nostrѣ, фѣкїндѣ—не їлѣзїїне ка сѣ нѣ не їмацїнѣмѣ, къ сїнтемѣ маї стѣнѣтошї с'аѣ маї волнавї де кїтѣ сїнтемѣ їнтр'адѣвѣрѣ.

Сїнтѣ їарѣшї алцїї каре, де шї трѣскѣ їн контра тѣтлорѣ регѣлелорѣ їїенїче, тотѣ нѣ сїмїтѣ нїчї о їнфлѣенѣ вѣтѣмѣтоаре їн корпѣхлѣї лорѣ д'ачештѣ рецїмѣ перацїонавїлѣ. Ачешї оаменї сервѣ дрентѣ аргѣментѣ ла знїї їн контра Dieteticeї, зїїндѣ: їатѣ оаменїї каре трѣскѣ їн контра Dieteticeї, шї къ toate ачештѣ нѣї ватѣмѣ нїмїкѣ! Ачештѣ аргѣментѣ н'аре нїчї о валоаре. Дакѣ знѣ орїенталѣ мѣнїнкѣ знѣ драмѣ де афїонѣ, шї нѣї пасѣ нїмїкѣ, (фїїндѣ—къ с'а обїчнїтѣ їн ачештѣ отравѣ), оаре естѣ аста знѣ аргѣментѣ къ афїонѣ нѣ е о отравѣ? Сѣ черче чїне—ва ла ної а мїнка нѣ знѣ драмѣ, чї а зече парте а знѣї драмѣ де афїонѣ, шї несте пѣгїнѣ о сѣ адоартѣ д'ѣнѣ сомнѣ етернѣ! Натѣра омѣхлїї естѣ еластїкѣ нїнѣ ла знѣ градѣ маре. Омѣхлѣї poate кеарѣ сѣ се обїчнїзаскѣ къ отравѣ шї къ тїмнѣхлѣї нѣлѣ маї ватѣмѣ; къ toate ачештѣа отрава рѣмїне знѣ прїнчїпѣ deletarїї нентрѣ вїаѣа омѣхлїї, де каре знѣ

омѣ рацїонавїлѣ трѣвѣе сѣ се фереаскѣ ка сѣ нѣ пѣїмеаскѣ, нїнѣ се ва обїчнїї къ рѣхлѣї, їатѣ супре ачештѣ знѣ аргѣментѣ ремаркавїлѣ. Tschudi а арѣтатѣ, къ їн Боемїа шї Тїролѣ, сїнтѣ оаменїї каре мѣнїнкѣ отрава чеа маї терїбїлѣ, адекѣ арсенїкѣхлѣї (шоречїка) къ скопѣ ка сѣ се їнграшѣ. Ачештѣ, зїче елѣ, каре їнчелѣ шї къ мѣзѣрѣ с'аѣ обїчнїтѣ къ отрава ачештѣ, нѣ пѣїмескѣ нїмїкѣ, дїн контра се їнграшѣ шї пелеа лорѣ сѣ фаче маї фїнѣ шї transparentѣ (де ачештѣ fetеле, маї къ seamѣ, їнтрезїнѣеазѣ аколо, ре-цїмѣхлѣї ачештѣ, ка сѣ се факѣ маї фѣмоасе) дар чїне н'а вѣгатѣ вїне де seamѣ шї ла їнчепѣхлѣї рецїмѣхлїї нїнѣ кїндѣ корпѣхлѣї нѣ е їнкѣ обїчнїтѣ къ отрава, ш'а лѣатѣ къ о жѣмѣтате грѣзнїцѣ маї мѣлтѣ де кїтѣ трѣвѣе, моаре негрешїтѣ.

Сїнтѣ знїї каре прїн окѣпацїїнеа лорѣ, сїнтѣ сїлїцїї а дешпрѣдїї вїаѣа шї а нѣ се teme де моарте, прекѣмѣ сїнтѣ soldatїї, marinarїї ш. ч. л. Дар кеарѣ нентрѣ ачештїї оаменїї, Dietetika нѣ е де prisosѣ. Кѣчї о вїаѣѣ перацїонавїлѣ, їн контра Dieteticeї, нѣ нѣмаї къ адѣче моартеа, каре нѣ 'сперїе не тоѣї, дар адѣче шї сѣферїнѣ лѣнцїї, дѣрепоасе шї ostenїтоаре, каре прочеде знїї морѣїї тїмнѣрїї шї дакѣ знѣ бравѣ soldatѣ сазѣ знѣ їнтрепїдѣ marinarїї нѣ се teme де моарте, ачештѣ н'ѣнѣ васѣ де рѣсвоїѣ, челѣхлѣї не кїмпѣхлѣї де вѣтае, тоїдѣ трѣвѣе сѣ се teamѣ де сѣферїн-деле шї де дѣрепїле каре її ворѣ фаче вїаѣа амартѣ шї несѣпортавїле, дакѣ нѣ о ва скѣрїа. Знѣ омѣ мѣрїїнїмосѣ poate сѣ шї жертѣеаскѣ вїаѣа нентрѣ patria sa, сазѣ нентрѣ о алѣ idee їналѣ, дар нїчї одатѣ нентрѣ лїберїнацїїхлѣї шї нентрѣ о вїаѣѣ аїмалѣ, перацїонавїлѣ, шї дакѣ се ворѣ гѣсї знїї smїntїцїї с'аѣ дѣрпадїї, каре къ сїнѣеле ре-че ворѣ проклама ачештѣ прїнчїпѣ їморалѣ: къ е маї вѣнѣ знѣ momentѣ де плѣчере дешрїнатѣ де кїтѣ знѣ анѣ д'о вїаѣѣ регѣлатѣ, дакѣ еї ворѣ кїнта кїнтерѣхлѣї faimosѣ алѣ лѣї Лѣдовїкѣ алѣ XV-леа «вемѣ астѣзїї шї мѣрїмѣ мїїне». атзпчїї сѣ не астѣпѣмѣ зрекїле д'а нѣ азїї знѣ асеменеа кїнтерѣ, каре дѣрпадеазѣ пенѣхлѣї nostrѣ зманѣ, шї сѣ не їнтоарчештѣ vedeа де ла ачештѣ спектаколѣ їнтрїстѣлорѣ, д'а нѣ vedeа ла че їмперїї дешнотїкѣ ажѣнѣ пасїїнїле аїмалѣ кїндѣ омѣ нѣ шїте а гѣсї їн ресортеле sale морале, о форѣдѣ реактївѣ їн контра ачештїїї дїнацїїнеа рѣшїноасѣ! Дар лѣддатѣ фїе соарта ноастрѣ зма-

нъ, кѣи аsemenea fiinge monstroase, asemenea paine vii, parș se r̄sesk̄ in mișloc̄k̄ postp̄. mi se pare k̄ Nat̄ra le prod̄uce din timp̄ in timp̄, n̄maī a stat̄a z̄n̄ esempl̄, a speria ne чеї-лацї, mi ai face a se den̄pta d'о kale imорал̄ care ad̄uce ла z̄n̄ sf̄irșit̄ аша de miserabil̄.

Domnīorș! Trebēe s̄ vorbim̄ ak̄m̄ чева mi desne istoria Dieteticeї.

O istorie esakt̄ a Dieteticeї m̄ncūte ink̄ ast̄zi, dar зрмеле, s'aș mai bine niute prin̄ciin̄i in̄чен̄тоаре але ачештеї m̄lunge, ле r̄sim̄ ла nācīnile челе mai antice ка ми челе ст̄латиче ink̄ in zioa de ast̄zi; ins̄ ачештеї prin̄ciin̄i n̄ s̄nt̄ ink̄ крpat̄ m̄lun̄gic̄, чи s̄nt̄ amestekate кк fel̄xim̄ de ideї religioase, mi k̄te odat̄ fantastice. Аша r̄sim̄ ла знеле din nācīnile antice, ideia de ст̄плате mi de воал̄, in̄velit̄ in̄tr'z̄n̄ v̄l̄ misterios̄ de кр̄з̄enie mi de нек̄р̄з̄enie fiin̄celorș. O fiin̄ц̄ ст̄платоаш̄ era ла еї o fiin̄ц̄ n̄р̄, o fiin̄ц̄ волава̄ o fiin̄ц̄ im̄нр̄. Toate ordinele Dietetice, legislații, f̄ndații religioșe antice, ле а dat̄ ка леї religioase, кѣи ла оamenii кк o intereцен̄ц̄ mai п̄цӣn̄ desvolat̄, n̄maī леїле religioase singre s̄nt̄ зрmate intokmaī. Ast̄-fel̄ r̄sim̄ preskrin̄gisī dietetice in̄ кр̄цӣле religioase але Kinezilorș, Indienilorș, Egiptenilorș, Arabilorș mi kearș in̄ Biblia Israelițilorș. Ачештеї din зрм̄т̄ карте sakp̄ ne d̄z̄ k̄te odat̄ ideї dietetice, foarte franante in̄ raportaș esakt̄it̄deї mi antik̄it̄deї lorș. Аша r̄sim̄ s. e. ла Moisi, (III, Capitul 10 . .) z̄n̄ sistem̄ in̄terș de izolare (nepriopisirea karantineask̄ saș lz̄z̄petș) pentp̄ оamenii atakaї d'о воал̄ foarte linițioas̄, adek̄ леpra, care а domniț at̄n̄чи mi mai ne зрм̄т̄ kearș in̄ sek̄lele de mișloc̄, p̄n̄ ла timp̄urile moderne. Ins̄ Moisi а intokmit̄ ачештеї sistem̄ n̄ ка o intokmire de medicin̄ п̄влик̄, чи ка z̄n̄ ordīn̄ ал̄ religieї, mi чеї in̄st̄р̄ciinaї кк in̄gr̄ișirea esek̄z̄isnei ачештеї sistem̄, n'aș fost̄ administratorī чивил̄ чи леviciї s̄nt̄ la Apon̄ adek̄: din partea клер̄к̄л̄.— Ачешта а fost̄ o konsekvin̄ц̄ nat̄рал̄, а n̄n̄k̄t̄l̄ī fundamentaș ал̄ religiosei ispaїatene, care а fost̄ o teokrație (stat̄aș клерикал̄). O m̄л̄time de alte ordine religioase, preskris̄ in̄ ачештеї religiose (прек̄м̄ оп̄irea d'a n̄ m̄n̄ka carne de porc̄, de animale sin̄peroase, pen̄t̄l̄ī ш. ч. л.), аș

adev̄rata lorș каз̄т̄, iarș in̄ konsiderațiī dietetice; кѣи in̄ climatele calde in̄ care а fost̄ хот̄р̄it̄ а tr̄pī popoла̄ la Moise, m̄n̄karea кр̄н̄р̄ilorș grase (de porc̄) mi sin̄peroase (de animale pen̄itoare) s̄nt̄ foarte v̄t̄m̄toare ст̄п-т̄деї, tot̄ de odat̄ mi foarte kontpape pentp̄ desvolatarea z̄n̄i karakterș v̄l̄nd̄ mi d̄z̄uce, ne care ачештеї legislațiī divin̄ а v̄r̄t̄ a'л̄ realisa in̄ popoла̄ s̄z̄. Dar carne pen̄tilorș in̄ climatele calde, este mai tot̄ d'аz̄na otr̄vit̄ pentp̄ om̄. Eat̄ k̄te-va ideї esplan̄kative pentp̄ знеле din леїле церемонiale ale la Moise. Mai ne л̄н̄г̄ n̄ n̄stem̄ in̄tra аїчи in̄ ачештеї k̄st̄isne interesant̄.

S̄ ne z̄it̄m̄ ak̄m̄ ла знеле din preskrin̄gisīle dietetice, ла popoла̄ antici profani.

In̄ Egipt̄ antik̄, а fost̄ z̄n̄ obiceiș, кк оamenii л̄aș din timuș in̄ timp̄ per̄lat̄ remediī pentp̄ v̄r̄sat̄ mi pentp̄ n̄d̄șmal̄, mi k̄nd̄ z̄n̄aș а in̄l̄nit̄ ne ал̄z̄, in̄ loc̄ s̄'л̄ in̄trebe « k̄m̄ te аli? » laș in̄treba « k̄m̄ аї n̄d̄șmit̄? »

In̄ Egipt̄, z̄nde era o klim̄t̄ mai ст̄платоаш̄ mi mai fr̄moas̄ de k̄it̄ in̄ Egipt̄, mi z̄nde mai кк seam̄ toate objektele nat̄reї s'aș manifestat̄ кк o mare armonie, fr̄m̄sege mi perfectiune, аколо mi оamenii аș v̄r̄t̄ s̄ se v̄k̄re de nat̄р̄ in̄tr'z̄n̄ mod̄ raționabil̄ ка s̄ kontp̄ise а forma, ла d̄n̄șii o esisten̄ц̄ armonioas̄, fr̄moas̄ mi perfect̄. D'ачештеї r̄sim̄ аїчи prin̄ciin̄i Dieteticeї, manifest̄nd̄-se pentp̄ in̄t̄ia-și dat̄ in̄ forma m̄lun̄gic̄. Dietetika, прек̄м̄ mi toate челе-ла̄te m̄lunge змане, s̄nt̄ n̄st̄k̄te in̄ ачештеї ceap̄ fericit̄, z̄nde чен̄л̄ī зман̄, а f̄k̄it̄ pas̄l̄ чел̄ d'in̄l̄ī in̄ calea чивилizațieī, adek̄: z̄nde чен̄л̄ om̄z̄i а deskonepit̄ pentp̄ in̄t̄ia-și dat̄ m̄r̄primea sa proprie, imens̄, ар̄l̄nd̄ кк este in̄ stare n̄ n̄maī а in̄celece креацӣnea л̄meї materiale, чи а креа креацӣnī n̄оe in̄ sfera л̄meї морале mi intelek̄uale.

Dietetik̄l̄ чел̄ mai mare in̄ л̄mea antik̄, era Inkopat (tr̄pit̄ n. xp. mort̄ n. xp).

Iat̄ знеле din Afopismele (massimele) sale dietetice:

« Fie-care кр̄з̄enie, прек̄м̄ mi fie-care зм̄lere а корп̄л̄ī, poate s̄ devie v̄t̄m̄toare, dak̄ este neste m̄z̄р̄. »

« O viaцъ преа де тотъ регълатъ ши стриктъ, нъ ъ вълъ; кълчї обичаеште корпълъ ла о регълъ фиксъ, ѓн кїтъ опї че маї мїкъ депъртаре, девїне вълъмътоаре ».

« Бърїнії потъ съ равде foamea, oamenїї « tinerї нъ потъ съ равде, dar kopїї се прълъ- « deskъ kindъ де foame ».

« Earpa ши прїмъвара съ мълнїчї ши съ « dormї маї мълъ де кїтъ toamna! »

« Преа пълнїш somnъ, saъ преа мълъ (маї « пълнїш де 6, ши маї мълъ де 8 оре ѓн 24), « нъ ъ вълъ ».

« Oamenїї kape aъ fostъ болнавї мълъ тимпъ ши s'аъ слълвїтъ, тревъе съ'ї нстрїмъ ѓнетъ ши къ о mare atenїїsne ка съ pekїntїce пстереа лор ».

« Kindъ. знъ omъ сълъtosъ, are о mare поф- « тъ де мїнкаре, мълнїкъ мълъ ши къ toate « ачестеа нъ се simte ѓмптернїчїтъ де мїнкаре, « atънчї este знъ semnъ къ а мїнкатъ маї мълъ « де кїтъ тревъе ».

« Корпърї некърате, (къ сїнцелъ стрїкатъ) нъ « тревъе съ fie нстрїте, кълчї нстрїндъ корпълъ, « нстрїмъ ши некъръїенїа лъї ».

« Nстрїмїнтълъ folositorъ ѓн боале, este челъ « faldъ, ear нъ челъ solidъ ».

« Къ'ї е foame, съ нъ лъкрезе! »

« Mїнкареа маї мълъ де кїтъ тревъе, este « kazza мълторъ боале ».

Dїndъ чева вїнъ болнавълї, о съ'ї таї foa- « mea чеа лакотъ ».

« Чїне are diarее (ърдїнаре) ѓн тїнереде « ва авеа konstїпаїїsнї (їнкъетъръ) ѓн вълтрїнеде « ши vice versa ».

« Este знъ semnъ вълнъ kindъ знъ болнавъ нъ'шї « а пїердстъ мїнїїле ѓн боалъ, dїn kontra пїер- « дереа мїнїїлоръ este знъ semnъ рълъ ».

« Дакъ знъ болнавъ постеште мълъ ла знъ лъ- « кръ, тревъе съ'ї dea де ши поате ачестъ лъкръ нъ ва « fi копвенавїлъ pentръ stapea лъї кълчї kїte oда- « тъ ѓnstїнкїтълъ ворвеште прїн гласълъ болнавълї, « ши мїнкареа ѓї ва fi де folosъ ».

« Oamenїї грамї моръ d'о moapte penede, « маї lesne де кїтъ oamenїї славї »

« Mълте patїmї se vindekъ де мълте опї прїн « вълтрїнеде ши прїн skїmъvarea клїмеї. Репавълъ « (odїxна) vindekъ патїмїле kape аъ fostъ каз- « zate прїн мїшкаре ».

« Обїчеїлъ: ѓнлеснеште мълчїле челе маї « тарї, keаръ ѓн вълтрїнеде ».

« Обїчеїрїле вълъмътоаре, къ тїмпъ ѓнче- « teazъ d'а маї fi вълъмътоаре ».

« Oamenїї ѓналїї пълтїmesкъ ѓн вълтрїнеде маї « мълъ де кїтъ чеї skъnzї ».

Ѓн тїмпълъ Romanїлоръ гъsїmъ dъoї Diete- tїstї марї, adeкъ: *Челъ ши Galenъ* (131 дъоъ Хр). Дар къ кърера чївлїsаїїsнеї антїче, adeкъ къ кър- дереа Romeї, ши къ ѓнченълъ секъллоръ де мїжлокъ, аъ кълътъ toate мїтїнцелъ антїче, прїн зрмаре ши Dietetїka.— Dїn kontra, nemъsрареа вїеїеї ѓн stapea сълътоасъ ка ши пълтїmашъ, а fostъ знъ обїчеїш ченералъ, ѓн кїтъ keаръ medїcїї, кълътїндъ болнавїї лоръ, аъ австъ обїчеїш а мїнка ѓмпрезълъ къ fiешї-каре болнавъ, ми kїte odatъ fъчeaъ екчесе. Съ'шї ѓнкїпїasкъ чїне-ва знъ medїкъ, kape авеа шеase, шеante vizїte де болнавї, ера sїmїтъ а прїnzї де 6, 7 опї не zї! Че капачїtate admїравїлъ аъ австъ sto- machеле medїcїлоръ d'atъnчї! Ѓнсъ а рълмасъ о korespondenцъ а знъї челебръ medїкъ d'atъnчї, kape скрїе знъї amїкъ вълїїndъ-se ши zїkїndъ къ ачестъ реїїmъ лъї ва omopї kърїndъ! Секълїї де мїжлокъ kape аъ fostъ секълї де аъръ pentръ опї-че felъ де шарлатанїsmъ, kindъ oemenїї se- рїoшї аъ петрекстъ вїаїа лоръ кълътїндъ съ гъ- seaskъ kзadpatspa чїркълїї saъ пїatra filosofалъ, saъ tїnkтъpa прїн kape fepъ ши arama, се skїm- еъ ѓн аъръ ши ардїнтъ; ѓн ачестъ тїмпъ zїкъ, нъ е де мїраре къ шарлатанїї medїkале saъ medїcїї ѓншелаїї аъ kpezътъ къ esїstъ нїште пїкълърї saъ elısїpe (Elixirum vitae), kape sїntъ ѓн stape а прелънїї vїаїа saъ а ѓntїнерї oamenїї ѓмълтрї- нїїї. Ачестъ dїn зрмъ шарлатанїsmъ а жъkatъ знъ полъ mare keаръ пїнъ ѓн секълъ тpekстъ, ѓн kape esаїepаїїsнеле faїmosълїї Cаgliostro (Io- seph Balsamo) sїntъ foapte kъnoskъte.

 Къ No: вїїторъ ва ѓнчене о sepїe d'aptїkоле: des- пре komete, ѓн kape ва ĩntra ши kопpїнсълъ лекїїsнеї де Dъmїnїka тpekстъ.